

**РЕШЕНИЕ**

*Кече Чынлы авылы*

**КАРАР**

2019 елның 11 нче февралә

№ 43/2

Законнардагы үзгәрешләргә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль район Кече Чынлы авыл җирлегегә үзидарә органнарының муниципаль хокукый норматив актларына мониторинг үткөрү хакындагы Нигезләмәне раслау турында

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә үзидарә органнарының законнардагы үзгәрешләргә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән (игълан ителгән) муниципаль хокукый норматив актларга мониторинг үткөрү буенча, эшчәнлеген камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә Уставына таянып, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә Советы **КАРАР БИРӨ:**

1. Кушымтада бирелгән Законнардагы үзгәрешләргә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә үзидарә органнарының муниципаль хокукый норматив актларына мониторинг үткөрү хакындагы Нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә үзидарә органнарына:

үзләренең нормалар билгеләү эшчәнлегендә әлеге карарның 1 нче пункты белән расланган Нигезләмәгә таянырга;

күрсәтелгән Нигезләмәне үтәү буенча җаваплы затлар билгеләп куярга;

җаваплы затлар булып билгеләнгән муниципаль хезмәткәрләренең вазифаи инструкцияләренә тиешле үзгәрешләр кертәргә.

3. Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегә составына керүче җирлекләренең үзидарә органнарына муниципаль хокукый норматив актларның законнарга, муниципаль берәмлекләренең уставларына туры килүен системалы контрольдә тоту максатында мониторинг үткөрүне тәэмин иткән муниципаль хокукый норматив актлар кабул итәргә тәкъдим итәргә.

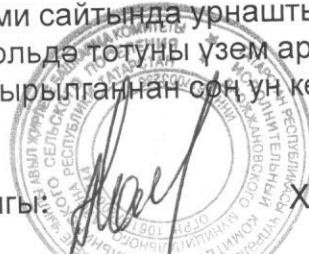
4. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл җирлегегә Уставы билгеләгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының Интернет мәгълүмати-телекоммуникацияләр челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштырырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үзем артыннан калдырам.

6. Әлеге карар рәсми рәвештә бастырылганнан соң ул көн үткәч үз көченә керә.

Кече Чынлы авыл җирлегегә башлыгы

Халитов Г.Ш.



Татарстан Республикасы  
Чүпрәле муниципаль районы  
Кече Чынлы авыл җирлеге  
Советының  
2019 елның 11 нче феврален  
№ 43/2  
карары белән расланган

**Законнардагы үзгәрешләргә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районындагы Кече Чынлы авыл җирлеге үзидарә органнарының муниципаль хокукый норматив актларына мониторинг үткөрү хакындагы Нигезләмә**

**I. Гомуми нигезләмәләр**

1. Законнардагы үзгәрешләргә һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районындагы Кече Чынлы авыл җирлеге үзидарә органнарының муниципаль хокукый норматив актларына мониторинг (алга таба – мониторинг, муниципаль актлар, җирлеге үзидарә органнары) муниципаль актларның кабул ителешен (игълан ителешен), үзгәртелешен яки көчен югалткан (кире кагылган) дип саналышын тәэмин итү өчен җирлеге үзидарә органнарының үз вәкаләтләре чикләрендә мәгълүматлар җыю, аларны гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлеген күздә тоту.

2. Мониторинг җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Мониторинг үткәргәндә җирле үзидарә органнары Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Советы аппаратының юридик бүлеге һәм муниципаль берәмлекнең башка җирлеге үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлек итәләр.

4. Мониторинг үткөрү өчен җирле үзидарә органнарында җаваплы затлар билгеләп куела.

5. Мониторинг үткөрүнең максатлары булып:

федераль законнарга һәм республика законнарына туры китерү максатында муниципаль актларның кабул ителүе, үзгәртелүе яки көчен югалткан дип саналуы кирәклеген ачыклау;

муниципаль актлардагы коллизияләргә, каршылыкларны, төшереп калдыруларны, хокукый жайга салудагы кабатлауларны бетерү;

җирлеге үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәэмин итү;

муниципаль актлардагы коррупциоген факторларны ачыклау;

кирәге калмаган (актуальлелеген югалткан) яки практикада кулланылмаучы муниципаль актларны яки аларның аерым нигезләмәләрен (нормаларын) ачыклау;

хокук кулланылышының эффективлыгын күтәрү; муниципаль актларны реализацияләүнең эффективлыгын киметүче факторларны ачыклау;

җирле үзидарәнең тиешле бүлекчәләргә тарафыннан муниципаль актларның үтәлешенә контрольне гамәлгә ашыруга булышлык итү;

нормалар билгеләү эшчәнлеген камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү тора.

6. Мониторинг үз эченә:

федераль конституцион законнардагы, федераль законнардагы, Россия Федерациясенең башка закон чыгару актларындагы;

Россия Федерациясе Президенты указларындагы, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларындагы, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый актларындагы, федераль дәрәжәдәге башка норматив хокукый актлардагы;

Татарстан Республикасының законнарындагы һәм башка норматив хокукый актларындагы;

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Кече Чынлы авыл

жирлеге Уставындагы, муниципаль актлардагы үзгөрешләрне жыюны, аларны гомумиләштерүне, анализлауны һәм бәяләүне ала.

7. Мониторинг алып баруга нигез булып:

федераль һәм республика закон чыгару актларына үзгөрешләр кертелү;

муниципаль актларның хокукый жайга салуның аерым сферасында кулланылышын анализлау;

прокуратура органнары мәгълүматы;

муниципаль актларның житешсезлеге яки аларны камилләштерү кирәклегенә хақында массакүләм мәгълүмат чаралары мәгълүматы;

муниципаль актларның камил булмавы хақында гражданның, юридик затларның, шул исәптән, иҗтимагый оешмаларның, фән, хокук яклау оешмаларының һәм башка оешмаларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкилләкле органнары депутатларының мөрәҗәгатенә, шул исәптән түбәндәгеләрне үз эченә алган мөрәҗәгатьләр тора:

Татарстан Республикасының муниципаль норматив хокукый актлар регистрына кертелгән муниципаль актларга карата Татарстан Республикасы юстиция министрлыгы үткәргән хокукый экспертиза бәяләмәләрен;

муниципаль актларга аны үткәргән вәкаләтле булган затлар билгеләнгән тәртиптә үткәргән коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәләрен;

жирле үзидарә органнары үткәрә торган конференцияләр, семинарлар, халык тыңлаулары, жәмәгать тикшерүләре һәм башка чараларның йомгаклау документларын.

## II. Мониторингны үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләренә кагылган мәсьәләләр буенча мониторингны әлеге Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән жапаплы затлар белән хезмәттәшлектә үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатында эшче төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мәгълүмат сорап алынырга, Татарстан Республикасының, Россия Федерациясе субъектларының башка муниципаль берәмлекләре тәҗрибәсе өйрәнелергә, эшчәнлекнең башка формалары файдаланылырга мөмкин.

9. Мониторинг:

әлеге Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актларны;

федераль, республика, муниципаль дәрәҗәдәге норматив хокукый актларны дөгьвалау хақындагы эшләр буенча суд актларын (суд практикасын);

прокурор күзәтчелеге актларын анализлау рәвешендә гамәлгә ашырыла.

10. Мониторинг үткәрү, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, һәм шулай ук, мониторинг йомгаклары буенча башкарылган норма чыгару эшләре нәтиҗәләрен беркетеп кую максатында муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы кабул иткән жирлеге үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актларын реестрын төзү һәм алып бару тәртибе хақындагы карарына туры китереп алып барылучы муниципаль норматив хокукый актларын реестры файдаланыла.

11. Мониторинг үткәрү процессын гамәлгә ашыруны оптимальләштерү өчен:

«Гарант» яки «КонсультантПлюс» мәгълүмати системаларында контрольгә куелган закон чыгару һәм башка норматив хокукый актларга үзгәреш кертелү турында мәгълүмат булуны;

«Гарант» яки «КонсультантПлюс» мәгълүмати системаларында хокукый жайга салуның тиешле сфераларындагы яңалыклар хақында мәгълүмат булуны;

«Кодекс» мәгълүмати компаниясенә «Региональ закон чыгару эшчәнлегенә аналитикасы» автоматлаштырылган мәгълүмати системасында муниципаль актларда законнарга туры килмәүчелекне ачыклаган мәгълүмат булуны төзү өчен мәгълүмати системаларның автоматлаштырылган сервислары (аларның операторлары белән контрактлар, килешүләр төзү белән бәйлә мөмкинлекләр

булганда) файдаланыла.

Мониторинг үткөрү процессын гамэлгә ашыруны оптимальлештерү максатында башка мөгълүмати системалар сервислары файдаланылырга мөмкин.

12. Муниципаль хокукый актларның кабул ителешен (игълан ителешен), үзгәртелешен яки көчен югалткан (кире кагылган) дип саналышын тәэмин итү өчен мониторинг үткәргәндә әлеге Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән беррәттән муниципаль актларның кулланылыш практикасы түбәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләнә:

кеше һәм гражданның гарантияләнгән хокукларының, ирегенең һәм законлы мәнфәгатьләренең үтөлеше;

муниципаль актлар кабул ителүенең (игълан ителүенең) кирәклеген билгеләүче зуррак юридик көчкә ия булган норматив хокукый актларның булуы;

жирле үзидарә органының муниципаль актлар игълан иткәндә үз компетенциясе чикләрен үтәүе;

муниципаль актларда коррупциоген факторларның булуы;

ижтимагый мәнәсәбәтләрне хокукый жайга салуның тулылыгы;

хокукый нормалардагы коллизия;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль актны кулланганда аның нигезләмәләренең мөгънәсе бозылуы;

муниципаль хокукый актны кулланганда законсыз яки нигезсез карарлар, гамәлләр (бер нәрсә дә эшләмәүлек);

норматив хокукый актларны куллану тәжрибәсе булуы;

норматив хокукый актларны куллануда бертөрле тәжрибә булмау;

муниципаль актка аңлатма бирү мөһәммәләре буенча гаризалар булуы (саны) һәм аларның эчтәлегенә;

гариза бирүчеләрнең муниципаль акт тарафыннан жайга салынуы мәнәсәбәтләргә бәйлә таләпләренең кәнагәтләнәдерелүе (кире кагылуы) турында законлы көченә кәргән суд карарларының булуы (саны);

13. Мониторинг йомгаклары буенча федераль законнарда һәм республика законнарында муниципаль актларның үзгәртелүен таләп иткән үзгәрешләр ачыкланганда, жирлеге үзидарә органнары:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актны үз көчен югалткан дип санау турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль акт проектлары төзиләр;

муниципаль актларны зуррак юридик көчкә ия булган актларга туры китерүгә юнәлтелгән башка чаралар күрәләр.

14. Федераль һәм республика закон чыгару актларына муниципаль актларның үзгәртелүен таләп иткән үзгәрешләр кертелгәндә мониторинг федераль яки республика актлары игълан ителгән моменттан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткөрүгә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшмәкәрләренң, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләренң вәкилләклә органнары депутатларының мөһәммәтләре, шулай ук «Россия Федерациясе прокуратурасы турында» гы Федераль закон билгеләгән срокларда каралырга тиешле прокурор күзәтчеләге актларыннан гайре башка прокуратура мөгълүматы торганда мониторинг алар кәргән көннән соң 30 көн эчендә үткәрелә. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткөрүнең йомгаклары хакында мөһәммәт итүче затка хәбәр ителә.

Федераль һәм республика закон чыгару актларына үз көченә ерак перспективада керүче үзгәрешләр ачыкланганда, жирле үзидарә органнарының норма билгеләү эшчәненләге планнарына тиешле корректировка ясау турында тәкъдимнәр кертелә.

### III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт проектын төзү һәм аны кабул итү тиешле федераль һәм (яки) республика закон чыгару актларына үзгәреш



кертелгән моменттан әлеге Нигезләмәнең 14 пункты өченче абзацында күрсәтелгән очрактан гайре ике айдан соң булмаган срокта башкарыла.

16. Мониторинг үткөрү өчен җаваплы затлар мониторинг нәтижеләре турында җирле үзидарә органнары җитәкчеләре каршында ай саен, хисап аеннан соң килгән айның 5 числосыннан соңга калмый, хисап тоталар.

16.1. Мониторинг нәтижеләре турындагы хисап (мәгълүматлар) үз эченә түбәндәгеләрне кертәргә тиеш:

мониторинг үткөрү объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткөрүне башкаручылар турында мәгълүмат;

мониторинг үткөрү периоды турында мәгълүмат;

мониторинг үткөрүгә нигез булган хокукый җайга салу предметына кыскача характеристика.

16.2. Мониторинг нәтижеләре турындагы хисап (мәгълүматлар) үз эченә түбәндәгеләрне кертәргә мөмкин:

хокукый җайга салуның ачыкланган проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актка үзгәрешләр кертү һәм (яки) яңа муниципаль акт кабул итү, муниципаль актны кире кагу кирәклегенә турында рекомендацияләр;

мониторинг нәтижеләренә нигезләнгән, хокукый мөнәсәбәтләрнең тиешле сферасында хокукый җайга салуны камилләштерүгә юнәлтелгән башка нәтижеләр һәм тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча яңа кабул ителгән муниципаль актлар законнар билгеләгән тәртиптә һәм сроктарда Татарстан Республикасының муниципаль норматив хокукый актлар регистрына кертү өчен җибәрелә.

Күрсәтелгән регистрга кертү өчен мониторинг нәтижеләре буенча ачыкланган һәм аңа кертелмәгән муниципаль актлар җибәрелә.

18. Мониторинг нәтижеләренән чыгып, норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләнергә мөмкин.

#### IV. Җаваплылык

19. Мониторинг үткөрү һәм хокукый юнәлештәге эшчәнлек өчен җаваплы затлар мониторингны оештыру, шулай ук җирле үзидарә органнары карамагында булган тиешле хокукый җайга салу сферасындагы муниципаль актларны федераль законнарга һәм республика законнарына үз вакытында туры китерү өчен шәхси (шул исәптән дисциплинар) җаваплылыкта булалар.

20. Мониторинг нәтижеләре буенча кылынган, негатив нәтижеләргә, шул исәптән гражданның, юридик затларга, җәмгыятькә һәм дәүләткә зарар китергән гамәлләр (бер нәрсә дә эшләмәүлек) өчен закон нигезендә җирле үзидарә органнары җитәкчеләре җавап тоталар.